

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Ant. Mvreti Variarvm Lectionvm Libri XV

Muret, Marc-Antoine

Antverpiæ, M. D. LXXXVI.

Liber XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70864)

M. ANTONII MURETI
I. C. AC CIVIS R.
VARIARVM LECTIIONVM
LIBER XIII.

Nigidij rationes quadam quibus contendebat natura inesse in vocibus vim significandi. vnde sumpta sint, indicatum.

CAPVT I.

EVI prorsus & futili argumento vsus est P. Nigidius, vt doceret nomina & verba naturaliter quandam significandi vim habere, non quæ eis hominum arbitratu, quasiq. conuentione quadã imposita esset. scripsit enim id perspicui posse ex vocibus, *Ego, Tu, Mihi, Tibi, Nos & Vos*, itemq. ex græcis prouocabilis quæ vim valerent. Nam, *Ego, Nos, Mihi*, neq. profuso in-terroq. flatu vocis, neq. proiectis labiis pronuntiar, sed & spiritu & labiis quasi intra nosmetipsos adductis atque compressis. At cum *Tu, Tibi, Vos*, dicimus, labias sensim primores emoueri, ac spiritum atq. animam porro versum & ad eos quibus cū loqueremur, reuerti. Dignum sanè argumentum, quod ex multis seligeretur à Gellio, eiq. præter cetera lepidum & festiuum videretur. Existimo autem illud, qualecumque est, è Chrysippi fontibus haustum ac deriuatum fuisse, qui cum superiorem animi partem, id est, τὸ ἦν ἰσχυρὸν, in corde, non in cerebro, esse contenderet: vel ex eo id colligi posse dicebat, quod cum dicimus,
Y 2 Ego,

Mureti
lectiones
III
25

Ego, natura ipsa duce, & ita quodammodo cogentem
 natura ipsius litteræ quæ eius vocis princeps est, motum
 deorsum ad pectus, et ad cor mouemus: ut quod motu
 nutu ostendamus eam partem qua præcipue sentitur
 id quod sumus: *Mens enim cuiusque*, ait Cicero, *in
 quisque*. Addebatur illud quoque, naturale esse, ut de
 his loquentes, nosque ipsos ostendere volentes, digi-
 tum indicem ad pectus referamus, non ad caput: quo
 quo effici, ut natura ipsa quodammodo docere videatur,
 præcipua partis, & eius quæ hominem constituit
 non in capite, sed in corde, sedem ac domicilium esse.
 Quoniam autem videbat Chrysippus, promptam præparatam
 esse *ἐνστασιον* aduersus illud prius argumentum ex voce
ἐκείνου, cuius idem esset principium, quod *ἐκείνου*:
 subiecerat pulchram sanè & ingeniosam solutionem.
 neque enim tantum priorem syllabam vocis Ego ita
 conformatam esse, ut eam qui profert nutu se, id est
 pectus suum, ostenderet: verum & posteriorem, id
 est syllabam *go*, nihil habere, ut ipse dicebatur,
 apostematicon, id est, quo quidquam in nos positum
 indicaretur. At vocem *ἐκείνου* incipere quidem ab
 eadem syllaba, sed sequi statim syllabam *κεί*: in qua
 inesset vis quadam significandi aliquam nobis seiunctum
 ac separatam. Hæc tam ingeniosa fatua vix à summis
 viris dicta crederemus, nisi Varrone didicissemus,
 nihil à quoquam agrototari posse tam stultum,
 quod non aliquis Philoſophorum seriò dixerit.

Virgilij locus è sexto Eneidos illustratus.

CAPVT II.

QVID est, quod doctissimo poetarum Martiano, qui
 ni, qui infantes mortui sunt, eos dies ipsa abstrahit

habe dicitur: noti enim sunt versus illi e sexto diuini poematis:

Cominus audita voces, vagitus & ingens,
Infantumq; anima flentes in limine primo,
Quos dulcis vita exsortes, & ab ubere raptos,
Absit in atra dies, & funere merfit acerbo.

Et cuncto, eum ad consuetudinem & ad opinionem
reueram respexisse: apud quos qui iuuenes immatu-
ram, ut videbatur, mortem obierant, ahescente caelo,
ante solis exortum, a propinquis efferrī solebant:
quod nefas opinarentur, tanti mali, tantaque calamita-
tis spectatorem ac testem esse solem. Atque eam ob-
causam dies ipsa eos auferre ac rapere dicebatur,
quod ut primum dies apparere cœperat, auferaban-
tur. Qua de re ita Eustathius: *καὶ ἰδοὺ τὴν τοῦ ἡλίου
ἀνατολὴν ἐπιπέσει τὸ αἶμα τῶν νεογενῶν, ὡς μὴ ἀνεκτόν
ἐστίν. ὁμοίως τὸ αἶμα τῶν νεογενῶν, διὸ καὶ ἐλέγηται ἀπὸ τῶν ἀντι-
ποιῶν.* Sic raptum ab aurora, qua eadem & dies est
Orionem fabulantur. Atque hoc colore usus est Ner-
on cum Britannicum fratrem suum, qua nocte uerber-
atus sustulerat, ea ipsa humanum curauit. Qua de re
prudentissimus historiae scriptor Tacitus: *Nox ea-
dem necem Britannici & rogam coniunxit, & paulo post,
sepulchrationem exsequiarum edicto, Caesar defendit, id a
manibus institutum referens, subtrahere oculis acerba fu-
era, neque laudationibus aut pompa detinere.*

De Anchisa morte varia veterum scriptorum sen-
tentia. GABRIELI

VARIA admodum & inter se discrepantia de
morte Anchise, qui Enee pater fuit, veteres
prodiderunt. Sunt enim, qui annos natum octoginta
in Phrygia obiisse dicunt; ostendique tumulum ipsius
in monte

Mikret
Lectiones
III
28

in monte Ida: ubi pastores & bubulci quotannis
autumnum sacrificiant. Pausanias mortuum in
gione Laconica tradit, antequam in Siciliam per-
niret: sepulcrumque in monte qui ex eo Anchias
cetur. Virgilius in Sicilia: quam opinionem
esse ait Eustathius. Cato, ut a Seruio relatum
cum Aenea filio in Italiam peruenisse.

Versus Græcus in eos qui robusti cum sint, mer-
ita tamen, emendatus.

CAPVT IIII.

MENDICIOS quosdam videmus, qui medicam
di victus quasi artem quãdam facitiant, quã
eum robusto sint corpore, & validis lacertis, languor
tamen & ignavia ita dediti sunt, quiduis vt malum
quã laborẽ & industria sua sibi vnde viuant que-
rere. eis veterẽ versũ iubemur panem dare: & in-
per quasi pro opsonio pugnum impingere: illud que-
dem; quia homini panem petenti negare, vix homi-
nis videtur; hoc autem, vt discant ab illa fœda par-
di victus ratione abstinere, & intelligant se bonis con-
nibus merito odiosos esse. Versus Græcus hic est:

Δὸς ἀρτον πᾶσι, καὶ κατ' ἄλλοις ὅσοις ἐπ' αὐτῷ.

est autem versus ἀέφαλος, vt cuius prima syllaba
breuis sit. Aliter eum ab Eustathio & legi & exponi
scio, sed, vt suum cuique, mea mihi interpretatio ma-
gis arridet.

De loco quod a Horatij aduersus sententiam cuius-
dam, qui eum corrupti, disputatum.

CAPVT V.

HORATIUS cùm veteres tragicos ac comicos
Latinos in componendis Iambicis versibus
tẽ negligentes fuisse dixisset: indignamq; eis veniam
datam

nam esse: quærit, num idcirco si quis scripturus sit, eorum negligentiam imitari debeat, & ut Teucer sub Alacis clypeo, ita sub auctoritate eorum latere; an potius imitari severitatem ac diligentiam Græcorum, qui tantam sibi licentiam non sumpserunt, sed versus multo certioribus, multoque arctioribus legibus adstrinxerunt. Tum subiicit, eum qui nihil aliud in scribendo studeat nisi ut tutus sit à reprehensibilibus, & ut se aliorum exemplo tegat; neque ulterius cauet, quam ne quid admittat, in quo veniæ spem promptam ac paratam non habeat; nullam laudem mereri: sed, ut liberalissimè cum eo agatur, hoc tantum dici posse, eum vacare culpa. Hortatur ergo Pisones, ne id sibi satis esse ducant: sed versent diurna ac nocturna manu Græcos poëtas, & ad eorum exemplum scripta sua dirigere conentur. Versus autem quibus id præcipit, hi sunt:

Non quisvis videt immodulata poemata iudex

Et data Romanis venia est indigna poëtis.

Idcirco vager, peccemq; licenter: an omnes

Visuros peccata putem mea: tutus & intra

Spem venia cautus, vitavi denique culpam,

Non laudem merui. vos exemplaria Græca

Nocturna versate manu, versate diurna.

Tutus, inquit, id est, si tantum me tutum alieno exemplo præstitero; & si cautus fuero intra spem veniæ: neque aliud cautero, quam ne illos quasi cancellos & limites transiliam, intra quos eandem veniam sperare possum, quæ iam aliis antè concessa est: culpam denique vitasse, non laudem meruisse dicar. Quæ sententia cum & vera & perspicua sit: quidam tamen, qui eam non intelligeret, ausus est locum depravare: & ubi rectè legebatur, *intra spem venia*, quasi pro im-

Mureti
Lectiones
III
25

perio iubere, ut legatur, *extra spem venia*. Verba
 subieci, è quibus hominis & cautio & modestia
 nosceretur. Mendose in omnibus libris legitur
intra spem venia cautus, quæ scriptura mirè tortis
 omnes, qui in hanc Epistolam commentarios scrip-
 runt. Ego autem coniectura ductus, & ab ipsius
 tatis voce admonitus, locum corruptum ita emenda-
 vi: & *extra spem venia cautus*. Neque hoc satis ad
 sanctionem. Si quis dissentire audeat, è doctorum no-
 mero summo iam iri. Sed ipsum audire præstat. Sic
 inquit, *legendum, quicquid obstrepant semidocti seu pseudo-*
indocti quidam. Nam quid peruer sui lectione vulgata? Hæc
 ille. Mihi verò siue semidocto, siue etiam, si quis
 malit, indocto seu pseudocto ille planè *extra spem ve-*
nia peccasse. In Horatiū nō hoc tantum loco videtur

Alius Horatij locus illustratus. CAP. VI.

HORATII versus sunt è primo Epistolarum:

Rupit Hyarbitan Timagenis emula lingua

Dum studet urbanus, tenditq; disertus haberi.

Quos in versus decuit interpretem illum, qui quic-
 quid vsquam viderat, legerat, audierat, somniauerat,
 αὐτῶ τῶ δουλεύω in commentarios suos congregabat, sic
 Timagene, si quid haberet, dicere. Et tamen in prioribus
 editione silentium: in posteriori pauca quædam et
 Suida. Prætermittenda certè non erant, quæ de collo-
 guntur apud Senecam libro tertio De ira: ex quibus de
 Timagenis maledicentia & cõtumax animus, & Au-
 gusti comitas ac facilitas optimè cognoscitur. Adde
 poterant & illa Plutarchi, ex libro De discrimine actus
 latoris & amici. Τιμαγένης ἐξέπεσε τῆς Καίσης & φίλου
 ἔλευθέρου μὲν ἐδέποτε φωνῆ χρῆσάμενος. ἐν ᾧ τοῖς συμπα-
 ρείοις, καὶ τοῖς ἀπειράτοις ἐκάστοτε πρὸς ἐδ' ἠπηνουῦ ἀπιδιδῶν. ἄλλο
 ὅ, τὸ ἴδιον

ἡπίστουτο γελῶν ἀργείοισιν, αἰτίαν φίλιας, ὡς περ σοφισμα
 αὐτίαν ἀποσφραγίσαν. Sed nō dubito, quin hæc quo-
 que habuerit in scidis & aduersariis suis: in quibus
 iam pridem notauerat quicquid alij aut iam dixerant,
 aut quandoque dicturi erant.

Illustratus locus Tibulli. CAP. VII.

DISTICHON est Tibulli ad amicam:

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante:

Sed videar celo missus adesse tibi.

Cuius priorem partem interpretati sunt alij ex Plu-
 tarcho, eam videlicet Romanorum fuisse consuetu-
 dinem, ut domum ex peregrinatione redituri, præmit-
 terent, qui vxoribus nuntiarent ipsos aduentare, siue
 ut ille se diligentius ad viros decenter excipiendos
 prepararent: siue ne viri tamquam de illarum pudici-
 tia dubitantes, subito eas opprimere velle viderentur:
 siue, ut quidam alij dixerunt, ne repentina vis gaudij
 ex subito virorum adpectu eas grauiore aliquo in-
 commodo adficeret. Sed ad posteriorem versum ne-
 que adhuc, quod sciam, quidquam notauit, quo is illu-
 strer fieret. Sciendum igitur est, fuisse illud vulgare
 loquendi genus, ut celo missos dicerent, quos inopi-
 natio viderent. Neque mihi hoc credi postulo, sed gra-
 ti & erudito scriptori Minucio Felici, qui ita scribit
 in Octauio: *In hodiernum, inopinatio visus, celo missos,
 ignobiles & ignotos, terre filios nominamus.*

Refutatum impudens & impium mendacium Petri
 Criniti. CAP. VIII.

Petrus Crinitus Florentinus patrum nostrorum
 memoria libros aliquot scripsit De honesta disci-
 plina: de quibus in vniuersum quid sentiam, non ha-
 beto necesse dicere. Illud quidem certè negari non po-
 test, multa

Minucii
 Lectio
 III
 25

test, multa in eis vulgaria pro reconditis, falsa pro
 ris, noua pro veteribus legi, quale est turpissimum
 lud & impudentissimum, vt ipse vocat, Senatus con-
 sultum, ex quo concinnauit caput octauum libri
 decimi: quod nemo, nisi planè obesa natis, non lib-
 rim animaduertit, nihil prorsus redolere antiquitatis
 sed aut ab ipso Crinito confectum esse, aut, quod con-
 dibilius est, à nebulone aliquo, qui ipsi Crinito illud
 re voluerit. At hoc quidem non magni momenti est
 nisi quòd talia indigna certè erant, quæ referrentur
 eos libros, quorum inscriptio honestam disciplinam
 polliceretur. Illud grauius & acriori reprehensio-
 dignum, quòd veritus non est optimo & religiosissimo
 mo imperatori Theodosio violatæ Religionis crimen
 adfingere. Eorum libri noni cap. 9. tradit Valentinus
 & Theodosium Augustos ita scribere ad Eudoxium
 præfectum prætorio; & si ipse quidem Eudoxius
 non nominat: *Cum sit nobis cura diligens in rebus omni-
 bus superni numinis religionem tueri: Signum Salutaris
 CHRISTI nemini quidem concedimus, coloribus, Lapide
 aliâue materia fingere, insculpere, aut pingere. Sed quæ
 tamque reperitur, tolli iubemus, grâuisima pena eos no-
 tando, qui contrarium decretis nostris & imperio quic-
 quam tentauerint.* Atque id refert se ait ex libris Au-
 gustalibus: ita enim, inepta quadam ostentatione, Co-
 dicem Iustinianæum vocat, nolens eum vilitate nomi-
 ne appellare, vt reconditos aliquos libros tractare ve-
 deretur. Sed profectò dignus fuit, qui falsi præna pro-
 ãteretur, ausus sanctissimæ Constitutionis verba cor-
 rumpere, & eam ad impietatem detorquere. Ita enim
 legitur in Codicis Iusticiani libro primo, titulo octa-
 uo: *Impp. Theod. & Valent. A. A. Eudoxio PP. Cum sit no-
 bis cura diligens, per omnia superni numinis religionem*

Signū saluatoris CHRISTI nemini licere vel in
 silice, vel in marmaribus hūni positis insculpere
 vel pingere, sed quodcumque reperitur, tolli: grauisimā pœ-
 na multando eo, qui contrarium statutis nostris tentauerit,
 specialiter imperamus. Dat. xij. Kal. Iun. Hierio & Ardabu-
 no Coss. Ac ne quis fortasse putet, aliam veterū libro-
 rum scripturam fuisse: habeo ipse Codicem scriptum
 annos ab hinc ferè sexcentos, in quo planè eodē mo-
 do, et in vulgatis, legitur. Licuerit fortasse Crinito in
 ludicris ac leuibus leges ac Senatusconsulta
 infringere: certè in re ad cultum diuini numinis per-
 tinentē, impetatoris commemorabili pietate ac reli-
 gione præditi constitutio corrumpenda non fuit.

Puerorum lusus quibus maximi momenti negotia præ-
 significata sunt. CAP. IX.

SOLENT pueri interdum colludentes imitari ea
 quæ maximè seria sunt; neque rarè animaduer-
 sum est, eorum ludicris quandam futuræ sortis ac
 conditionis significationem contineri. Romulus cer-
 tè, cum adhuc ignatus suæ originis inter pastores
 educaretur, rex ab illis per ludum creatus, & per eam
 occasionem ad magnum patrum perductus, puerilis
 simplicitatis præsignationem re ac factis comprobauit.
 Quod ipsum & de Cyro aliisq; proditum nouimus.
 Sed & L. Septimium Seuerum, qui postea Romano
 imperio præfuit, tradit Spartianus, cum adhuc pue-
 nus esset, nullum alium ludum inter pueros exer-
 cuisse, nisi ad iudices: cum ipse prælatis fascibus ac
 securibus, ordine puerorum circumstante, sederet ac
 iudicaret. Quod autem his omnibus multo maius
 præstantius est, sanctissimo viro Athanasio sum-
 mus ordo in Ecclesia Dei puerili quodam ludo præ-
 significa-

Micretii
 Lektionen
 III
 28

significatus est. Nam cum eum æquales sui, festo quodam die in littore maris colludentes, Episcopum esse assererent: & ad eum alios quosdam puerulos nondum baptizatos perduxissent: ipseque eos, obseruans unguem omnibus Ecclesiasticis ritibus salutaris accipisset: Alexander episcopus Alexandria, qui totum illum ludum eminus spectauerat, atque etiam à principio iniquo animo tulerat: cum, vocatis ad se puerum totam diligenter cognouisset: pronuntiavit, pueros illos ritè baptizatos videri, neque amplius baptizandos esse; adiicienda tantum ad illud mysterium, quæ more atque instituto Christiano à sacerdotibus obiri oporteret. Eius autem Alexandri S. Athanasii successor fuit. Neq. absimile est, quod de S. Ambrosio Episcopo Mediolanensi S. Paulinus Nolanus Episcopus memoriæ prodidit, eum adhuc puerulum solum esse quasi per iocum manus sororibus suis osculandis dare; cum sacerdotibus eum honorem ab illis ritibus videret: nam se aliquando Episcopum fore.

Locus Demosthenis à Cicerone, singulari artificio expressus.

CAP. X.

NON quicquid more fit, iure fit: aliudque multum est, solere aliquid fieri, & aliud licere. & hæc nomen turpiter factis excusatio plerumque prætexti solet: neque ferè quisquam est, quin iniuriam sibi fieri putet, quod alij complures diu impunè fecerunt. Sed se potissimum eius vlciscendi ducatur exordium. Sed acerrimus ac pugnacissimus oratorum Demosthenes, quem perurbanè amicus quidam meus Aristotelem oratorum vocat, quidam, vt in Aristotele, ita in Demosthene nihil otiosum, nihil redundans reperiant, densa & compacta omnia & neruorum ac virium plena:

na igitur grauius labefactat ac concutit hanc ratio-
nem defendendi, eiusque fundamenta, impacto hu-
ius vehementissimi enthymematis quasi ariete quo-
si labruit: & ἄρα πᾶσι πᾶσι κατὰ τὸ νόμον ἐπιείχεται
τοῦτο ἐμμετρίως, διὰ τοῦτο ἀπορῶντες ἀνδραγαθῶς, ἀλλὰ πολ-
ὺν μᾶλλον ἀλιτιστοῖο. ὡς περὶ ἄλλο, οὐ ταῦτα ἐκ ἀν-
δραγαθῶν, ὅπως ἀνδρῶν ἀλλ' ὅτι ἔρασαν. quæ ita La-
tine reddita sunt à Fabio: Nō enim si quid vnquam con-
tra leges factum est, idq; tu es imitatus; idcirco te conuenit
pena liberari, quin e contrario damnari multo magis. Nam
si quis eorum damnatus esset, tu has non scripsisses: ita si
tu damnatus fueris, non scribet alius. Summus autem
Latinus orator, vt peritum imitatore decet, vini-
quidem ac pondus sententiæ retinuit: sed eam, toto
dicendi genere immutato, suam fecit. Ita enim scribit
tertio accusationis: Quid igitur dicet? fecisse alios?
quid est hoc? vtrum crimini defensio, an comitatus exilio
queritur? Tu in hac repub. atque in hac hominum libidine,
et, vt adhuc habuit se status iudiciorum, etiam licentia, non
ex iure, non ex æquitate, non ex lege, nō ex eo quod licuerit,
sed ex eo quod aliquis fecerit, id quod reprehenditur, recte
factum esse defendes? & paulo post: Vt ego adfentiar ora-
tionem defensionem tamen non probabo. Potius enim te dam-
nato, ceteris angustior locus improbitatis defendendæ relin-
quetur, quàm te absoluto, alij, quod audacissime fecerunt,
recte fecisse existimentur. Talium exemplorum colla-
tione velim studiosis eloquentiæ adolescentibus ve-
ram & rectam imitandi rationem indicari; non vt à
peritisque fieri video: qui cum, vt picæ & psittaci, eas-
dem voces reddiderunt, magnos se luculentorum
scriptorum imitatores arbitrantur.

Oleum

Muretti
Lectio
II
28

Oleum numquam congelari, contra quam à Gellio
produci est. CAP. XI.

SAPENVNERO miratus sum quæstionē qua
Gellius libro xvij. propositam esse dicit in
Athenis apud philosophum Taurum, cur oleum
& facile, vina rariùs congelascant. ac doluit
quòd puer ille qui emptum oleum ierat, tam cito
diisset, aut non alicubi guttū fregisset in via. erat enim
tanti, corrumpi ollam illam lentis Ægyptiæ, & cucur-
bita, dum quæstiones quæ propositæ erant, explere
rentur. Saltem olla vacua, pleno ventre rediissent
disputationes institutas. sed, ut opinor, vna cum
deserbuerat etiam ardor disputandi. Equidē ita
per accepi ab iis quibus omnis propè census in
est, oleum frigore crassescere quidem, sed nunquam
congelascere. Quin & ij qui congelari vsquam
gant mare, inter ceteras eam quoque causam adde-
runt, quòd innatet mari pinguis quidam & olei simi-
lis humor. & Heracleo in Iliados, numquā ait con-
glaciare oleum, propter calorem qui ei admittus est
τὸ ἐλαίον, inquit, ἐκ χειρὸς ἀλλοδαπῶν, πολὺ ἔχει ἐν αὐτῷ
θερμὸν. Et hoc philosophus Taurus cognoscere
tuerat ex Aristotelis libro quarto Meteorologicō, ubi
docet summus Philosophus, ἔτε ὑπὸ ψυχρῶ πύρρον
τὸ ἐλαίον, ἔτε ὑπὸ πυρρῶς, ἀλλὰ ὑπὸ ἀμφοῖν παχύνεται. pro-
pterea quòd aëris plenum sit: ex quo etiam fieri
aqua innatet: quod ipsum tradit & libro secundo De
generatione animalium, ubi ita legitur, ἐν τοῖς ψυχρῶ
καὶ πύρρῶ παχύνεται τὸ ἐλαίον, πύρρον δ' οὐ. διὰ μὲν γὰρ ψυχ-
ρότητα καὶ πύρρον. ὁ γὰρ αἶψα θερμὸν καὶ ἀπύκτον. Ac dicere
Gellium ita intellexisse, non planè in crustam concre-
scere oleum, sed crassius ac densius fieri, nisi puer an-
aperte videntem fecisset verbo χειρὸς ἀλλοδαπῶν.

Invidia

lacunda narratio super ambiguitate vocula cuius-
dam, quæ duobus eruditissimis hominibus erro-
rem obiecit. CAP. XII.

INTERPETABAR nuper publicè librum Se-
nece, quo sanctus ille Philosophus quærit, quare
mala bonis viris accidant, cum sit Prouidentia. Cum-
que ventum esset ad eam partem in qua ipse grauius
inlectatur luxum temporum suorum, accidit, vt ego
quoque in eo loco tractando enumerarem multa ge-
nera peregrinarum auium quas veteres Romani è
remotissimis totius orbis partibus petitas mensis in-
ferre soliti essent. Venit ad me triduo post vnus eo-
rum qui tum interfuerant, homo & suo iudicio eru-
ditissimus, & meo non ineruditus. Isque cum aliquot
familiaribus meis mecum vnà esse vidisset, dissimu-
lauer quidem, sed ita tamen vt artificium apparet, ce-
pit operà dare vt sermo noster, aliis de rebus sus-
ceptus, in mentionem eius disputationis quæ triduo
ante me habita erat, sensim delaberetur. Tum quasi
occasione nactus ostentandæ eruditionis suæ: Nol-
lem, inquit, à te tum prætermittam vnus auis men-
tionem, ex qua vna inexplebilis veterum libido in-
quisitis dapibus conquirendis vel maximè cogno-
scenda poterat. Quam, quæso? inquam. Phœnicem, in-
quit ille. Obscuro te, etiam phœnicem illi esitabant?
erent, inquit. Neque multi, inquam, neque sæpè id
facere poterant. aiunt enim eam auem vnicam toto
orbe reperiri, & viuere annos, opinor, sexcentos sexa-
ginta, & cum ipsa sibi rogam construxerit, funusque
fecerit, tum eodem illo ex rogo renasci. Sed ego si-
gamenta esse illa poëtarum putabam. Tu verò, quem,
vt illos rare inuentu dapes, ita omnia in studiis rara
& exquisita delectant, ede nobis nomen gulonis il-
lius,

Mureti
Lectiones
III
25

lius, qui tanti putauerit palato gratificari, vt tam
 chram auem in perpetuum sustulerit. certe enim
 cum vnica toto orbe sit, neque nisi ex se renascatur
 interfecta vna, totum genus extinctum est. Atque
 fortassis causa est, cur nullus iam pridem Phœnicis
 perierat. Ludis tu quidem, inquit ille, & solita illa
 annihilatione vteris: sed si tum inspexisses librum
 Plutarchi De valetudine tuenda, didicisses ex
 istius auis, quam tu nullam esse putas, cerebrum
 ce quidem esse, sed dolorem capitis inducere, quod
 tam grauis auctor numquam prodidisset, nisi faber
 ab iis qui id gustassent, audisset. Istud verò, inquam,
 magis etiam mirum fuerit, qui semel eum cibum gustas-
 stassent, neque enim potuere sapius tam citò, & tam
 distinctè naturam illius percipere potuisse. Nam ego
 ita ex Aristotele didiceram, è memoria eius quod
 eodem modo contigisset, experientiam, è multis
 autem, scio hoc Latinum non esse, sed dabitur veniam,
 experientis artem effici. De isto, inquit, tu videris
 hi satis erit, si tibi Plutarchi locum ostendero. Simul
 que librum è sinu protulit, in quo cum aliis quibus-
 dam erant, & vniuersè Plutarchi, Erasmo, vt puto, inter-
 prete: nomen enim ita deletum erat, vt tamen ex dis-
 cretibus litterarum agnosceretur. In eo autem ita plane
 scriptum legebatur: *Nam Phœnicis cerebrum cum sit ad
 modum dulce, tamen aiunt capitis dolorem parere.* Homo
 igitur qui eam vniam ob causam venisset, atque
 vnum operis habuisset, cum dicto, vix salutatis no-
 bis, causatus sibi nescio quid negotij esse, discessit. Et
 digresso, visum est iis qui aderant, etiam Xylandi in-
 terpretationem inspicere. Is autem ita locum illum
 reddiderat: *Cerebrum Phœnicis dulce admodum est, sed
 dolores capitis inducere fertur.* Tum ego, Vna, inquam,
 Gra

Cæca vox paulo negligentius expressa, videte, quantum errorem & sodali illi nostro, qui modò discessit, & fortasse etiam aliis obiderit. Φοινίξ enim Græcè palma est, cuius arboris nō tantum fructus esui sunt, sed etiam medulla, quam & Græci ἐγκέφαλον, & Latini cerebrum vocant. De illa autem loquitur Phylarchus, non de Phœnicis commentitiæ auis cerebro. Theophrastus libro secundo ἀειευτῶν, vbi de Palmarum generibus agit: καὶ τὸ ἐξ αἰσθητικῶν τῶν κεράων, ἡ δὲ φωνή ἐστὶν τῶν ἐξ αἰσθητικῶν παρακλασάντων. Plinius: sunt & cæcæ Palmarum quoque silua germinantes rursus ab radice succisa. Dulcis medulla earum in cacumine, quod cerebrum appellant: exemptaq; viuunt, quod non alia. Memini & Galenus libro octauo De facultatibus simplicium medicamentorum, & alij. Quod autem hic ait Phylarchus, è Xenophonte videlicet sumpsit, apud quem id relatum est libro secundo Anabaseos.

Quiddam de Vrforum adipe dictum à Theophrasto, non satis ex fide à Plinio relatum videri.

CAPVT XIII.

VIDETUR Plinius non semper inspexisse veterum libros, cum quæ ab eis scripta erant, referre vellet: sed interdum nimis fidens memoriæ suæ, quædam non satis fideliter tradidisse. Quale est quod scribit libro octauo, Theophrastum credere, certo quodam tempore anni, quo latere vrſi & supra modum pinguescere, altissimo somno oppressi solent, coctas quoque eorum carnes, si asseruentur, increſcere. Neque enim id Theophrastus de coctis carnibus, quod proxima incredibile est, sed ἀεὶ σέατο, id est, de adipe dixit. Adſcribam verba nobilissimi Philosophi ex libro De odoribus, vt ea politissimus & accuratissimus interpretes

Micretti
Lectiones
II
25

terpres Turnebus reddidit: ita enim nunc quibus
 malo, quam Græcè: Huiusmodi autem natura
 atque contagio in aliis eadem quod immo euenit. *Simili-*
enim cum vna efflorescens tentari videtur: & alia
tum acerrimi sunt odoris cum in terra germinant. Sed
terea accidit, vt vna etiam ipsa germinet: atq; emittit
na que tunicata constat radice, modò non exaruit, in
minationis tempore mouentur: cum insita cuique vni
retur & excutitur. Sed omnium istorum admiratio
cilè superat, quòd in adipe vt sino euenit, qui latebri
pore exundat, intumescensq; vasa implet. Theophrastus
verba paulo altius repetij, vt è similiù collatione
gis intelligeretur, id quo de agebatur.

*Cur maior in nonnullis ciuitatibus, quàm in aliis, exortum
 fortium virorum copia soleat, ex Hippocrate ex-
 plicatum. CAP. XIII.*

QUOD lauti ac sumptuosi homines facere in
 bis solent, vt iis quæ in mari nascuntur, magis
 mediterraneis, quàm in inaritimis locis gaudeant
 traq; cum in mari versantur, iis vescantur libentius
 quæ nisi in continenti reperiri non solent, vt ipsa
 regnitas pro condimento esse, & cibus præcipue
 quandam gratiam conciliare videatur: idem ego
 studiis interdum facio: & si quid aut apud grammatice
 ticos, quod ad ius ciuile; aut apud physicos, quod ad
 politice; aut denique apud quemque, quod ad aliam
 artem quàm eam, quæ ab eo præcipue tractatur, per-
 tineat, reperio, eo mirificè capior: multoq; magis
 afficior, quàm si id ipsum reperissem apud alium
 prorem, cuius ea tractatio propria esset. Vt neque
 cum quæstionem politicam, & magni quidem mo-
 menti, deprehendi à principe medicorum Hippocrate

ture verissimè ac sapientissimè explicatâ. Cùm enim
 constet maiorem copiam virorum fortium existere
 esse in ciuitatibus liberis, quàm in iis quæ vnus do-
 minatu tenentur: vt in historiis veteribus multo plu-
 res legimus Athenienses, Lacedæmonios, Romanos,
 quàm Assyrios, Persas, Medos, fortitudinis laude
 excelluisse: quæri non iniuria potest, quæ id causâ ef-
 ficat. Ait igitur Hippocrates, id ex eo euenire, quòd
 homines pro suis quàm pro alienis commodis, pro
 sua quàm pro aliena gloria, longè alacrius atque ani-
 mosius pugnant. In iis autem ciuitatibus, quæ suis le-
 gibus viuunt, si quid bello partum sit, eius intelligit
 quisque ciuium aliquid ad se pro virili parte pertine-
 re. At vbi summa rerum omnium penes vnum est, ibi
 labores quidam militares, & pericula, & vulnera &
 cædes pertinent ad eos qui imperio subsunt: gloriæ
 autem & imperij amplificatio, & omnis denique fru-
 ctus qui ex victoria capitur, ad eum vnum redit, qui
 ceteros oppressos tenet, eosq. habet in mancipiorum
 aut in pecudum loco. Hæc in hanc ferè sententiam
 disputantur ab Hippocrate in libello, quo explicat,
 Quid efficiant cæli, aquarum & locorum varietates.

Bacides tres.

CAP. XV.

RECTE indicauit P. Victorius, apud Aristotelem
 in Problematis, vbi vulgo legebatur, *ὅσοναι ἢ*
ὅσοναι, legendū esse, *βακίδες*. Sed nō veram causā
 reddidit, cur Aristoteles Bacidas ac non potius Baci-
 dem dixerit. Putauit enim, vnum quidem fuisse Ba-
 cidem: sed numero multitudinis, nota figura vsus,
 summum Philosophum dixisse *Βακίδες*, cū intelli-
 get non illum solum sed ceteros omnes eius generis
 aque illi similes. Id autem secus est. Duo enim Baci-
 des

Z 2 des

Micretii
 Lectiones
 III
 25

des fuerunt: quorum vterq. futura prænoscere ac praedecere putabatur. Docet id Clemens Alexandrinus cuius haec verba sunt è primo *φωμάτων*. *Ἡδὲ τῶν ἑλλήσι χριστολογῶσι συχνὰ γεγονέναι θέρονται, αἷς οἱ βασιλεῖς μὲν βιοῶσι, ὁ δὲ ἀρκίαις πολλὰ πολλοῖς ἀεσαυροῦσινται.* & veritum Atheniensem addit Philetas apud Suidam Bœotij tamen frequentissima apud veteres mentio.

Locus Virgilij è Thucydide effictus.

CAPVT XVI.

Qui collegerunt indicaruntque locos Virgilij aliis scriptoribus expressos, ad illum vertuntur quarto *Æneidos*,

*Ille dies primus lethi primusq. malorum
Causa fuit,*

alij alia notarunt. Ego autem existimo, Virgilium locum hunc in animo dictum Meleippi Spartani qui principio belli Peloponnesiaci cum ad pertentendos animos Atheniensium missus esset: cumque inauditum statim ad suos redire iussissent, ex *Aeneidos* finibus excedens dixisse fertur, illum diem Graecorum magnorum malorum principium fore. qua de re Thucydides libro secundo: *ὁ δὲ ἐπειδὴ ὅτι τοῖς ἑλλήσι νεοτὸν καὶ ἐμελλεῖ διαλύεσθαι, τὸ σὸν δὲ εἶπὼν, ἐπορεύετο, ἐπὶ ταῖς ἡμέραις τοῖς ἑλλήσι μεγάλων κακῶν ἀρχή.* fuit autem Virgilij grauiissimi illius rerum scriptoris studiosissimus imitator. Multis certisque argumentis peruinci facile potest.

Probam vocem esse, Exanclare, & temerè ab alijs damnatam. CAP. XVII.

Exancland i. verbu numquid à Latinis scriptoribus vsurpatum sit, pro certo & explorato habere non ausim. Si quis tamen ex me, quid sentiam

*Ant
Varia
L*

riget, peregrinum esse existimo: & Græcè quidem re-
 dici ἐξαρτλῆν: sed Latine loquenti *exanclare*, non
anclare, dicendum. Quo magis miror, quid accide-
 rit cuidam, qui eam vocem, ipsa enim hominis verba
 ponam, neque ab vlla Latina, neq. ab vlla Græca vo-
 ce originem habere posse, & ex totius linguæ Latinæ
 finibus ablegandam esse, audacter pronuntiauit. Po-
 terat certè, qui tam multis locis alienam in hoc gene-
 re audaciam accusat, ipsemet modestius loqui. Sed
 non est nouum, vt quo quisque vitio maximè labo-
 rat, eius se in aliis acerrimum ac vehemētissimum re-
 prehensorem profiteatur. Ἀγκύλον curuum est: & inde
 est *angulus*, & *ancylia*, scuta, vt ait Nonius, grandia: &
ancyle, vt ait Helychius, poculi genus: id est, vt ego ar-
 bitror, scutella: & inde est Latinis *anclare*, id est, hau-
 riri: & ἀγκυρομένον *anclare*, & *exanclare*, id est, exhau-
 riri: eadem forma, qua *poplum* pro *populo*, & talia
 multa dicebant. Neque hæc vel ex Festo & Nonio
 ignora esse debebant. Itaq. apud Plautum, Ciceronem,
 aliosq. scriptores Latinos videmus, *exanclare* legitur,
 vna littera mutata, *exanclare* legendum puto.

Emendatus è Plauti Bacchidibus locus.

CAPVT XVIIII.

THESAURVM quendam malorum Plautinæ
 fabulæ continent: ita quo plura in eis hucera
 cœunt, ac confanescunt, eo plura erumpunt ac dete-
 guntur. Itaque non est verendum, ne istis, qui ex vete-
 rum scriptorum emendatione ingenij gloriam aucu-
 pantur, quid agant, desit. Vt omnes omnia conferant,
 vnus eis Plautus satis superq. negotij vsque & vsque
 exhibebit. Quando igitur nos quoque in eis quorun-
 dam opinione censemur: agetur, opis ei aliquid pro
 nostra

Mureti
 Lectiones
 III
 25

nostra virili parte, quantula ea cumq. est, adferens
 Mnesilochus in Bacchidibus cum amorem suum
 quem per litteras sodali Pistoclero, commendatum
 esse & cum cura ab eo procuratum esse audisset: in
 bonam sibi operam a seruo Chryfalo datam in re-
 rienda techna, qua patrem argento interuereret, ro-
 gat, committendum sibi esse, vt ingratus habeatur
 ideoque diligenter sibi videndum, quomodo gratias
 Chryfalo referat. Id exponit his versibus:

*Nam vt in Ephesum hinc abij, hoc factum est seruo
 hinc biennium.*

*Ex Epheso huc ad Pistoclerum meum sodalem littera
 misi, amicam vt mihi inueniret Bacchidem. illum
 tellico*

Inuenisse, vt seruus meus mihi nuntiaui Chryfalus.

*Condigne is quam technam de auro aduersum meum so-
 cit patrem,*

Vt mihi amanti copia esset. Sed eccum video incedere.
 Sed quis, quaeso, ille est, quem ait videre se incedere
 certè enim neque patrem suum, neque sodalem, nec
 Chryfalum videt: quos nominarat vnos. Atque hoc
 non modò non emendauit is qui se Lynceum, cece-
 ros Hypsara cæciores putabat, sed ne mendum quò-
 dem subesse animaduertit. Legendum autem videtur
 hoc modo:

Sed equum id eij reddere.

idque aperte declarant, quæ statim subiicit:

*Nam pol meo quidem animo, ingrato homine nihil in-
 pensu' st.*

Illa autem deprauata scriptura extitisse videtur ex eo
 quod paulo post scriptum est:

*Vt eris, moneo, haut celabis. Sed eccos video in-
 dere*

patrem sodalis, & magistrum. hinc auscultabo, quam rem agant.

Loci aliquot veterum scriptorum apud Nonium emendati.

CAP. XIX.

CORPORA nostra vi animi moueri, ex se autem immobilia esse dixerat Varro, Mutuum multabant, cuius ea de re verba citantur à Nonio, sed ita deprauata, vt difficile sit eorum sententiam consequi. leguntur autem in voce Grallatores, hoc modo: Grallatores, qui gradiuntur grallis, qua sunt pertica lignea ab homine isto qui in ista tanguntur, sicilianimi nostri sunt, gralle, crura ac pedes nostri estiarexuntot: sed ab animo mouentur. Puto autem ita emendari posse, partim veterum librorum auctoritate, partim coniectura fretus: Quae sunt pertica lignea sine animo: sed ab homine, qui in ista tanguntur, sic illi animi nostri sunt: gralle, crura ac pedes nostri, ex se ariuntot: sed ab animo mouentur. Alii diuinarat Iunius. Eriigitur aliorum iudicium. Ad idam & corollarium ex eodem grammatico in voce Deprecor: vbi enim legitur, Ennius: Eripite oculi nunc exannam à libertate para quibus seruitutem meam miseram deprecor: ita emendat Iunius:

Ennius: Eripite o ciues quibus
Nunc arumna mea libertatem paro,
Quibus seruitutem mea miseria deprecor.

Ego, Ennius Erechtheo:
Quibus nunc arumna mea libertatem paro.
In ceteris Iunium sequor. In voce Obscenura: versus
Lucilij ita lego:

Vos ne actutum, atque opere magno edicite
Per urbem, vt omnes, qui arcem astug, accolunt.

Z 4 non,

Mureti
Lectiones
II
25

360 M. ANT. MVR. VAR. LECT. LIB. XII.
non, vt Iunius, Arpinam & Arsam: quorsus enim ne-
cesse est, pracones, quibus per urbem aliquid educe-
dum est, in Elidem & in Hispaniam mittere? Vnde
haec quam leuia & pusilla sint: sed, vt horum tempo-
rum mos est, talia multa ab alijs quoque in cenam
deferuatur.

*De Nili & Istri magnitudine non idem videri sentire Lu-
lustium & Arrianum. tum poena cuiusdam militaris
ratiq; liter, quam à Gellio, explicata.*

CAPVT XX.

TRIA maxima Europae flumina esse Nilū, Istrum
& Rhodanum, traditum est: sed principem lo-
cum omnes tribuunt Nilo. ab eo autem secundum
Istrum facit Sallustius. At Arrianus Istrum omnium
maximum esse adfirmat his verbis: Ἀπὸ τῆς μέγιστης
ταῖς ἀφινεῖται Ἀλέξανδρον ὅτι τὸ πόσιον τῆς ἰσθμῆς
μῶν τῶν μὲν τῶν Ευρώπῳ πῶς μέγιστον ὄντα καὶ πλείους γῶν ἐπι-
χόμερον. hoc igitur appingi poterit ad ea quae de his
fluminibus tradidit Gellius capite septimo libri deci-
mi. Sed & hoc, quod dicam, adiici poterit ad id caput
eiusdem scriptoris quod proximè sequitur. Ibi enim
sanguinis missionem narrat fuisse olim inter ignomi-
nias militares: neque causam eius rei vllam à veteri-
bus proditam esse. Se igitur putare id factum, quod
minus sani viderentur omnes qui delinquerent: et
idque tali purgatione egerent. Ego autem potius id
factum puto vt sanguinem quem cum gloria frui-
dere pro patria noluerant, eum cum ignominia ami-
terent.

Ant
Varia
I

M. AN.